

Sober

Linda Polman

De aantallen waarom het gaat zijn niet wat de ‘vluchtelingen crisis’ tot een crisis maakt. In de jaren negentig kwamen evenveel of zelfs méér vluchtelingen uit voormalig Joegoslavië naar West-Europa en die konden we makkelijk hebben. Nee, de crisis zit ’m in de paniek die we zaaien over deze nieuwe vluchtelingenstroom. We zien de vluchtelingen uit Syrië, Afghanistan en Irak niet als slachtoffers van verschrikkelijke oorlogen, maar als bedreiging van onze Europese vrede en veiligheid. De soepele snelheid waarmee we een verband wisten te bedenken tussen de terroristische aanslagen in Parijs afgelopen november en de vluchtelingenstroom was indrukwekkend: binnen een uur meenden we al te ‘weten’ hoe het zat met de ‘wandelede tijdbommen’, de ‘paarden van Troje’, de vermomde IS-strijders die in die bootjes uit Turkije kwamen om onze beschaving te vernietigen. Het stof in Parijs was nog niet gedaald of Amerika, onze bondgenoot in de strijd tegen het terrorisme, bood zijn Sixth Fleet (de United States Naval Forces Europe) al aan om Eunavfor Med (European Union Naval Force Mediterranean) te ondersteunen in de strijd om controle over de vluchtelingenstroom. Tussen de vloot fregatten, patrouilleschepen en slagschepen met atoomaangedreven aanvalsonderzeeërs en ballistische wapensystemen aan boord, die Europa tegen de gevaarlijke hordes moeten beschermen, pruttelen een drietal tweedehands schuitjes van Artsen zonder Grenzen die verdrinkende vluchtelingen uit de golven hijsen. Zoals Eunavfor hulp krijgt van de Sixth Fleet, vaart met Artsen zonder Grenzen sinds kort Greenpeace mee. Greenpeace vindt het redden van vluchtelingen op dit moment urgenter dan ‘Save the Whales’. Ter zee zijn er meer militairen om vluchtelingen tegen te houden, dan humanitaire om ze verder te helpen. Te land is het idem. Al 800.000 vluchtelingen trokken in 2015 via Griekenland door Europa. Tot voor zeer kort had de EU geen cent voor hulp aan de ‘hordes’ op Europees grondgebied over. Pas nú, nu Hongarije zijn grens heeft dichtgemetseld met een 4 meter hoge, 150 kilometer lange muur, Slovenië en

Tjechië zichzelf achter honderden kilometers scheermesdraad hebben verschanst en elektronische grensbewakingssystemen langs de vluchtingenroutes in stelling zijn gebracht, stelt de Europese Commissie wat *peanuts* beschikbaar voor humanitaire hulp aan de vluchtelingen. Unicef kreeg 2 miljoen euro van de Commissie voor hulp aan de allerkleinsten onder ‘reizigers uit het Midden-Oosten’, staat op de Unicef-site. Met dat geld huurt Unicef de humanitaire hulporganisatie World Vision in om aan vluchtelingenpeuters die op blote voetjes door de Europese vrieskou trekken schoentjes en een warm jasje te schenken. Zo lang de voorraad strekt. Dankzij Unicef en World Vision ‘is de kans groter dat vluchtelingen en migranten hun ultieme bestemming in redelijke mentale en fysieke gezondheid bereiken,’ is het niet erg ambitieuze doel van de hulp.

Van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR, die nu eindelijk ook acte de présence geeft, zijn de ambities met hulp voor de vluchtelingen zo mogelijk nóg bescheidener. ‘Soms,’ stelt de UNHCR op de eigen site, ‘is er gewoon *zijn* genoeg.’ Heel apart: de UNHCR heeft voor de duizenden vluchtelingen die klemzitten in het zompige koude niemandsland tussen Kroatië en Servië ‘momenten van verademing’ in de aanbieding. ‘Protection Officers’ van de UNHCR vertellen erover in een online reportage, geïllustreerd met kleurenfoto’s van vluchtelingen die door regenplassen sjokken met hun voeten in plastic draagtasjes met het UNHCR-logo erop. Zo proberen ze hun schoenen een beetje droog te houden. Rottende voeten zijn een reëel gevaar als je maar één paar natte schoenen hebt. Gedurende de momenten van verademing vragen de UNHCR Officers de vluchtelingen hoe het met ze gaat, maken een grapje met ze en luisteren naar hun verhalen over de zorgen die ze zich maken.

Al te frivole hulp heeft een aanzuigende werking, vreest Europa. Daarom staan in de buurt van de Protection Officers altijd wel ergens militairen en politie-eenheden met knuppels en traangas klaar om de hulp te versoberen. ■